

Dirk-Olaf van Geenen

Verliefd op hout

Het ruikt heerlijk in het ruim bemeten atelier van Dirk-Olaf van Geenen. De geur van lijm en talloze houtsoorten komt de bezoeker al bij binnenkomst tegemoet. Hier, aan de rand van Geffen, een dorp vlakbij 's-Hertogenbosch, is onmiskenbaar een restaurator van antieke meubelen, historische interieurs, en uitzonderlijke houten objecten aan het werk.

TEKST: **MARIETTE SCHRADER**

PORTRETFOTO'S: **BEN NIENHUIS**

“Kortgeleden ben ik van Vught naar Geffen verhuisd”, zegt Van Geenen terwijl hij een zeldzame achttiende-eeuwse Engelse klokkenkast opzij zet, waarvan hij het inlegwerk met schildpad nog moet restaureren. “Ik beschik nu over aanzienlijk meer vierkante meters dan voorheen. Maar de renovatie van de ontvangstruimte, mijn kantoor en de werkplaats is nog niet geheel klaar. De klant gaat nu eenmaal altijd voor.”

Vogelhuisjes

Zijn fascinatie voor hout gaat terug tot zijn kindjaren. Als kleuter knutselt hij al graag in de schuur van zijn ouders en het duurt niet lang voordat hij bootjes en vogelhuisjes kan timmeren. Vooral met de vogelhuisjes oogst hij veel succes. Op Koninkinnedag weet hij tijdens de vrijmarkt wel veertig tot vijftig exemplaren te verkopen. Creativiteit en ondernemerschap komen zo vroeg samen. “Die eigenschappen heb ik van mijn ouders geërfd”, vertelt Van Geenen. “Mijn vader was van huis uit banketbakker en mijn moeder had als modiste en hoedenmaakster een eigen modevakschool. Zij hebben mij altijd gestimuleerd.” Het verbaast dan ook niemand dat Van Geenen later aan het Houten Meubileringscollege in Rotterdam gaat studeren. Daar ontdekt hij dat zijn hart niet uitgaat naar het machinaal vervaardigen, maar naar het ambachtelijk maken en restaureren van meubels.

Meesterproef

Met zijn diploma op zak, besluit hij zich hierin op het hoogst mogelijke niveau verder te specialiseren aan het Buckinghamshire Chilterns University College in Engeland. Het restaureren van de constructie van antieke meubelen zodat ze weer geschikt zijn voor dagelijks gebruik, het herstellen van antiek fineerwerk, snijwerk en lijsten, en het conserveren van antieke objecten hebben na

enkele jaren geen geheimen meer voor hem. Hetzelfde geldt voor inlegwerk als marqueterie en intarsia. Ook colleges kunstgeschiedenis en ethiek staan op het lesprogramma evenals een trimester aan de l'Ecole Boulle in Parijs. Op deze internationaal befaamde opleiding, genoemd naar André Charles Boulle (1642-1732), ebenist van Louis XIV, legt Van Geenen zich toe op houtsnijden. Hij toont zijn meesterproef: een in eikenhout fijn uitgesneden ornament in de vorm van een kop zoals die vaak in gotische kathedralen te zien is. Het meet 15 x 17 cm. De uitvoering is fabuleus: de vrolijke gezichtsuitdrukking van de jongeman, de bolle wangen met daarin zelfs een kuiltje en de krullen die onder een slappe puntmuts uitsteken. En dan nog de optimaal benutte tekening in het hout. Van Geenen: “Ik heb er vier volle dagen aan gewerkt. Het moeilijkst was het om de gezichtsuitdrukking te snijden.”

Eigen atelier

Na zijn Bachelor met lof, en zijn Master in 'Furniture Conservation and Restoration' te hebben behaald, keert Van Geenen in 2004 terug naar Nederland om zijn droom te verwezenlijken: een

“Kleine houten voorwerpen restaureren is een van mijn specialismen.”

boven en onder
Bij dit bijzondere cocktailmeubel van Maison Franck (1900-1962, red.) kwam onder meer het fineerwerk uit schildpad los. Van Geenen bracht het tot zijn oude glorie terug waarbij de restauratie in een rapport is vastgelegd en volgens de laatste inzichten uitgevoerd. Dat betekent dat deze reversibel, ofwel omkeerbaar is. Foto's: Dirk-Olaf van Geenen.

Van Geenens meesterproef aan de l'Ecole Boulle in Parijs.
Foto: Dirk-Olaf van Geenen.

eigen restauratieatelier. Hij begint in de garage van zijn ouders, verhuist enkele jaren later naar een eigen werkplaats in Vught en uiteindelijk in 2017 naar Geffen. "Als restaurator heb ik het mooiste beroep van de wereld", zegt hij. "Ik kan zowel mijn fascinatie voor hout als mijn kennis en vakmanschap op het gebied van restauratie en conservering uitleven. Zo draag ik mijn steentje bij aan het behoud van cultureel erfgoed voor toekomstige generaties. En ik krijg er de waardering van de opdrachtgever voor terug." Zijn klantenkring is gevarieerd. Deze bestaat uit instellingen als de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en het Bisdom 's-Hertogenbosch; musea waaronder het Noordbrabants Museum en het Rijksmuseum Amsterdam; antiquairs die deelnemen aan internationale kunst- en antiekbeurzen als TEFAF en BRAFA; en Nederlandse en Belgische particulieren.

Maison Franck

Van Geenen: "Laatst heb ik nog een antiek cocktailmeubel mogen restaureren van Maison Franck (1900-1962, red.). Dit Antwerpse atelier was een van de meest prestigieuze in zijn tijd. Ook het cocktailmeubel droeg de kenmerken van de art nouveau en art deco en was in warme kleuren uitgevoerd. Het inlegwerk in Aziatische stijl trok meteen mijn aandacht. Voor de marqueterie heeft de meubelmaker destijds schildpad gebruikt dat helaas op verschillende plekken had losgelaten.

Hetzelfde gold voor het finerwerk dat zelfs hier en daar ontbrak." Ter toelichting toont de restaurator enkele foto's: "Kijk, hier heb ik de loszittende delen schildpad gedemonteerd en opnieuw vastgelijmd. Daarvoor koos ik rode lijm die bij de warme uitstraling van het meubel past. Hetzelfde heb ik met het finerwerk gedaan. Bovendien zijn de ontbrekende stukjes met finer aangevuld." Maar nog was Van Geenen niet klaar. Hij verwijderde niet-originele laklagen van eerdere restauraties en gaf het meubel een traditionele afwerking met politoer. Tot slot herstelde hij de verbindingen van het onderstel, waardoor het meubel weer stevig staat. De klant was ingenomen met het resultaat. "Ik heb het cocktailmeubel persoonlijk bij hem afgeleverd en vond het bijzonder om het weer in zijn oude glorie, in diens interieur te zien staan." De restauratie is in een rapport vastgelegd en volgens de laatste inzichten uitgevoerd. Dat betekent dat deze reversibel, ofwel omkeerbaar is.

Schilderijenlijsten

Volgens Van Geenen zijn goede meubels en objecten vrij waardevast en zal een juist uitgevoerde restauratie hun waarde doen stijgen. Ook de uitstraling neemt er door toe. De restaurator verhaalt hoe onlangs nog een vrouw met twee kleine zeventiende-eeuwse schilderijen, naar hem toe kwam. Dat gebeurde op advies van een kunsthandelaar die zij had geraadpleegd. De schilderijen

"Ik kan zowel mijn fascinatie voor hout als mijn kennis en vakmanschap op het gebied van restauratie en conservering uitleven."

“Een juist uitgevoerde restauratie doet de waarde en de uitstraling van goede meubels en objecten stijgen.”

kwamen uit de familie en betekenden veel voor haar. De bijbehorende lijsten waren echter niet uit de tijd en bovendien behoorlijk beschadigd. Het ene gezwarte kader was neo-zeventiende-eeuws en paste goed bij de voorstelling, terwijl het andere vergulde exemplaar juist daaraan afbreuk deed. In nauw overleg met de klant en de kunsthandelaar heeft Van Geenen toen de neo-lijst gerestaureerd. Deze diende tevens als uitgangspunt voor de geheel nieuwe lijst die hij voor het andere schilderij heeft vervaardigd. Het resultaat was verbluffend. Beide voorstellingen komen nu prachtig tot hun recht en de schilderijtjes vormen samen meer een eenheid in het interieur.

Voor grote schilderijlijsten draait Van Geenen zijn hand ook niet om. Zo maakte hij in opdracht van het Rijksmuseum een nieuw kader voor ‘Landschap in Brazilië’. Dit schilderde Frans Jansz. Post in 1652 voor Johan Maurits van Nassau, gouverneur-generaal van Nederlands-Brazilië. Het meet 282 x 210 cm en is permanent op zaal te zien. Het ontwerp voor de lijst maakte Van Geenen in samenspraak met het hoofd van de Restauratieafdeling van het Rijks.

Pronkbed

Tijd voor een rondleiding door het atelier. Een brede trap geeft toegang tot de hoge en lichte eerste verdieping. Een groot deel ervan wordt in beslag genomen door meterslange houten kisten. Van Geenen: “Hierin heb ik de onderdelen van een zeldzaam pronkbed uit Kasteel Heeswijk, genummerd opgeslagen. Tevens stelde ik een inventarisatielijst op. Het pronkbed dateert uit het eerste kwart van de achttiende eeuw en is vervaardigd naar een ontwerp van Daniel Marot, de beroemde Frans-Nederlandse architect en meubelmaker. Uit onderzoek door mij bleek dat het meubel na restauratie en conservering, weer van de vaste opstelling van Kasteel Heeswijk deel kan uitmaken. Binnenkort ga ik het restauratievoorstel schrijven.”

Het is niet de eerste keer dat hij zo'n eervolle opdracht ontving voor dit mooiste kasteel van Noord-Brabant. In 2013 restaureerde hij er een historisch interieur. Het betrof de Tinkamer waarvan de antieke lambrisering, bestaande uit massief eiken panelen met ebbenhouten snij- en inlegwerk, in slechte staat verkeerde.

Uitzonderlijk

Als afsluiting van de rondleiding toont de res-

Marqueterie en Intarsia

Dit zijn beide eeuwenoude vormen van inlegwerk die aan de hoogste eisen van vakmanschap en artistieke voldoening voldoen. Bij marqueterie lijmt de meesterhoutsnijder de verschillende onderdelen rechtstreeks op het object. Bij intarsia daarentegen snijdt hij eerst de voorstelling uit in het hout van het object, en legt daarna de verschillende onderdelen in het hout. Meestal worden hiervoor exotische materialen gebruikt zoals parelmoer, ivoor, hoorn, schildpad en exclusieve houtsoorten. Marqueterie en intarsia decoraties zijn kwetsbaar en doorstaan de tand des tijds niet altijd even goed. Onderdelen kunnen los gaan zitten of beschadigd raken. Dirk-Olaf van Geenen: “Iedere keer opnieuw vind ik het bijzonder om marqueterie en intarsia te restaureren en zo in de oude luister te herstellen.”

taurator de werkplaats op de begane grond. Deze biedt een overweldigende aanblik. Schuur- en zaagmachines, een houtdraaibank, een kar vol lijmtangen en een vlak- en vandiktebank staan strak opgesteld. Aan de wand hangt een collectie Europese en Japanse zagen en een eindeloze rij gutsen, beitels, hamers en schaven. In een hoek zijn verschillende houtsoorten hoog opgetast en een brandwerende kast biedt onderdak aan allerlei lakken. Uiteraard ontbreken potten met warme en koude beender- en steurlijm niet. Midden op een werktafel valt een uitzonderlijk houten object op. Het blijkt een Duits kunstkabinetje uit de zeventiende eeuw te zijn, dat Van Geenen in opdracht van een antiquair aan het restaureren is.

Hij pakt het op: het past precies in de palm van zijn hand. Elk laatje, niet groter dan een flinke luciferdoos, is voorzien van een architectonische voorstelling. Deze is in marqueterie uitgevoerd en met een biesje omlijst. “Kleine houten voorwerpen restaureren is een van mijn specialismen”, zegt Dirk-Olaf van Geenen, en laat de door hemzelf vervaardigde schraapstaal zien waarmee hij een ontbrekend lijstje kan bijmaken. In de oorspronkelijke profieling uiteraard. Maar dan is de restauratie nog niet geheel klaar want enkele deeltjes van het inlegwerk zijn door het gebruik beschadigd geraakt. “Het zou me niet verbazen als mijn opdrachtgever voor dit sublieme kunstkabinetje al

Meer weten

Bezoeken

Dirk-Olaf van Geenen, MA, BA (Hons), restaurator van antieke meubelen, historische interieurs en uitzonderlijke houten objecten
Atelier in Geffen, Noord-Brabant
Bezoek na afspraak
www.vangeenenrestauratie.nl

Lid Restauratoren Nederland